

Kapiuksed avanevad...

Seto Muuseumitarõs saab vanade meistrite tehtud esemeid lähemalt uurida.

**Pilk hajevil ja mõte uita-
mas – sellise liigikirjelduse
võiks anda inspiratsiooni
otsivate käsitöölise
kohta. Kes leiab seda
teiste töödega tutvudes,
kes ajakirju lugedes, kes
ammutab ideid loodusest.**

Üha enam tullakse tagasi juurte juurde. Kes pole õnnesärgis sündinud ning saanud päranduseks vana-
navanemate veimevakast toredaid esemeid, pööravad pilgud muuseumi poole. Muuseumid on ustavad abimehed ning muuseumipedagoogid ammandamatud infoallikad.

Suurte muuseumide kõrval ei tohiks tähelepanuta jääda ka väiksemad. Just seal saavad huvilised täie pühendumise osaliseks, nii juhtus ka Obinitsa Seto Muuseumitarõs. Loomulikult teatab viisakas inimene oma soovist külla tulla, nii oskavad ka võõrustajad küllaskäiguks ette valmistada ehk huvipakkuvad esemed uudistamiseks välja otsida.

Seto Muuseumitarõ juhataja kohusetäitja Eve Ellermäe sõnul on kogus palju unikaalseid tekstiilesemeid, mida on põhjalikult kirjeldatud, kuid ka kõik uurijad on muuseumisse teretunud. Hea koostöö on olnud Viljandi Kultuuriakadeemiaga ning nüüd ka Räpina Aianuskooliga tekstiilide ja muuseumipraktika osas, nende tudengid

on käinud muuseumis joonistamas-kirjeldamas ning lõputööde jaoks materjali hankimas.

“Üldiselt me siiski külastajatel käega esemeid puudutada ei lase – on ju iga käsitsi valminud ese ainukordne ning puudutamine vähendab nende eluiga. Käsitöölisel on aga vaja näha eset ennast ka pahupoolelt, lõimelõngade jooksu ja muud,” jätkab Ellermäe.

Setu muuseumid ühe mütsi all

Obinitsa Seto Muuseumitarõ on asutatud 1995. aastal ning Eve Ellermäe tutvustab, mille poolest selle kandi muuseumid üksteisest erinevad: “Setumaa muuseumid teevad omavahel koostööd. Laias laastus ütleme, et Värska muuseum annab hea ülevaate setu taluarhitektuurist, Saatses on väljapaistev setu meeste käsitöö väljapanek ning meie muuseum on senini keskendunud setu naiste käsitöö väärtustamisele. Nüüd aga seoses muuseumi hoole all oleva piirkonna pärl – Tobrova külas asuva Luikjärve kindlustaluga, mida jõudumööda taastame –, on meilgi võimalik tutvuda setu taluarhitektuuriga. Talu avame avalikkusele paari aasta pärast.”

Luikjärve talu arendamisel soovivatke silmas pidada elavat muuseumitalu, mitte niivõrd talumuuseumi. Muuseum säilitab, väärtustab ja tahab kasutusse võtta ajastute mitmekihilisuse muinasajast 2000. aastani.

Viimase aasta jooksul on muuseum teinud tihedat koostööd arheoloogidega, et osata Setumaa vanaema ajaloo objektide kohta paremini infot jagada. Kaks muuseumitöötajat on saanud ka Setumaa giidi atestatsiooni.

Näituste osas on allkorrusel üldist Setumaa eluolu tutvustav püsinäitus, ülakorrusel on üleval ajutised näitused, millest järgmised pärast paasapäeva (19. august) on ERMi näitused “Siga seebiks” ehk traditsioonilised töövõtted kaasajal ning Animailma näitus setuainelise multifilmi “Ütsi, ütsi, öeke” tegemisest.

Muuseumis on võimalik osa võtta käsitöö õpitubadest ning saada ka nn setu keele kümblust (Õie Sarve läbiviidav programm setu keele erisustest-sarnasustest eesti kirjakeelega). “Kõige väärtuslikumaks peame kogukonna usaldust oma muuseumi vastu.

Viimasel ajal on aga rõõm näha, et inimesed ise väärtustavad vanu perekondlikke esemeid järjest rohkem ning küllalt tihti tuleb ette soov teha tühjaks jäänud aita näiteks oma talu muuseum seal kasutuses olnud tööriistadest.

Muuseumi roll siinkohal ongi olla nõuandja, soovitaja ja vajadusel ka hinnalisemate esemete kirjeldaja, et säilitada infot piirkonna väärtusliku kultuuripärandi kohta,” kinnitab Eve Ellermäe.

PILLE HERMANN